

Náměty na činnosti s dětmi - "Ptáčci v zimě"

[Ptačí čich: Jak ptákům voní svět? | Ábíčko.cz \(abicko.cz\)](#) - informace pro zajímavost

Příběhy ptačích stop

Zima

Výtvarka, kterou lze zvládnout v pohodě i doma

- **Výtvarná technika (postup): tupování**
- **Pomůcky:** tempery, malé kelímky, houbičky, čtvrtky A3, předkreslené šablony, nůžky, tvrdé čtvrtky A5

Tvorba šablony

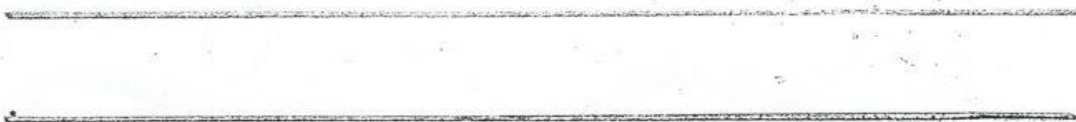
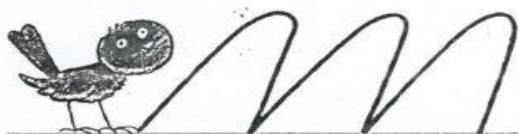
- a) Starší d. = dostanou šablonu ptačí stopy, obkreslí ji na tvrdý A5 papír a vystříhnou vnitřek
- b) Mladší d. = stopa je již předkreslená, děti vystříhnou
- c) Nejmladší děti= dostanou již připravenou vystřiženou šablonu

Realizace výtvarné činnosti

- do malých kelímků dáme rozmanité škály barev
- poradíme dětem, aby si nejlépe zvolili 3 barvičky, se kterými budou pracovat (netrváme na tom)
- dítě položí šablonu na čtvrtku A3 a pomocí houbičky tupuje (ťuká, nikoliv roztírá)
- dobré je houbičku namočit do barvy, roztupovat si ji na vedlejší papír a až poté tvořit stopy
- stopy se mohou překrývat, důležité je, aby ale nezanikly díky stejné barvě (pevně přidržovat šablonu, aby se nám otisk neposunul)

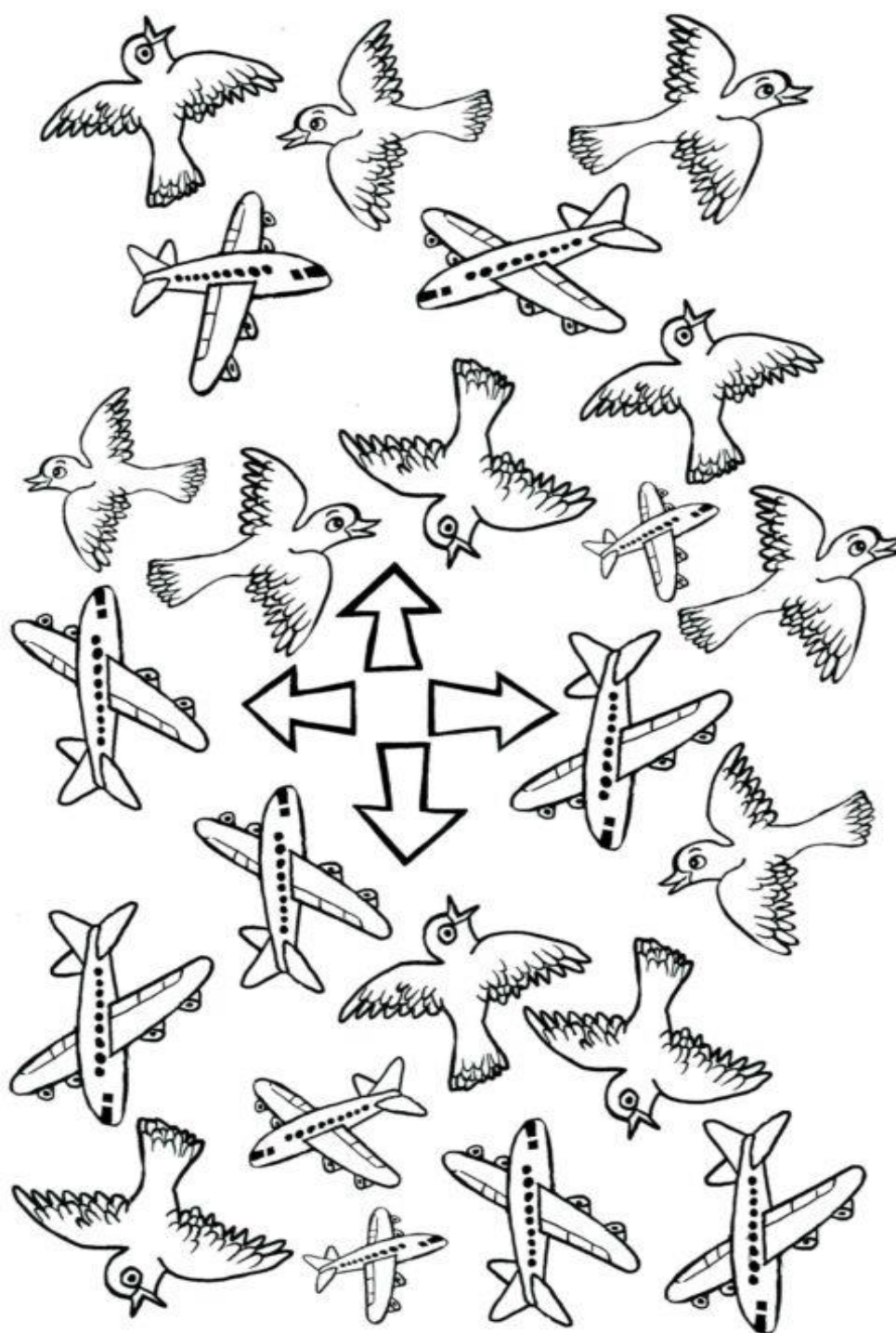

Ptačí skoky - pracovní list

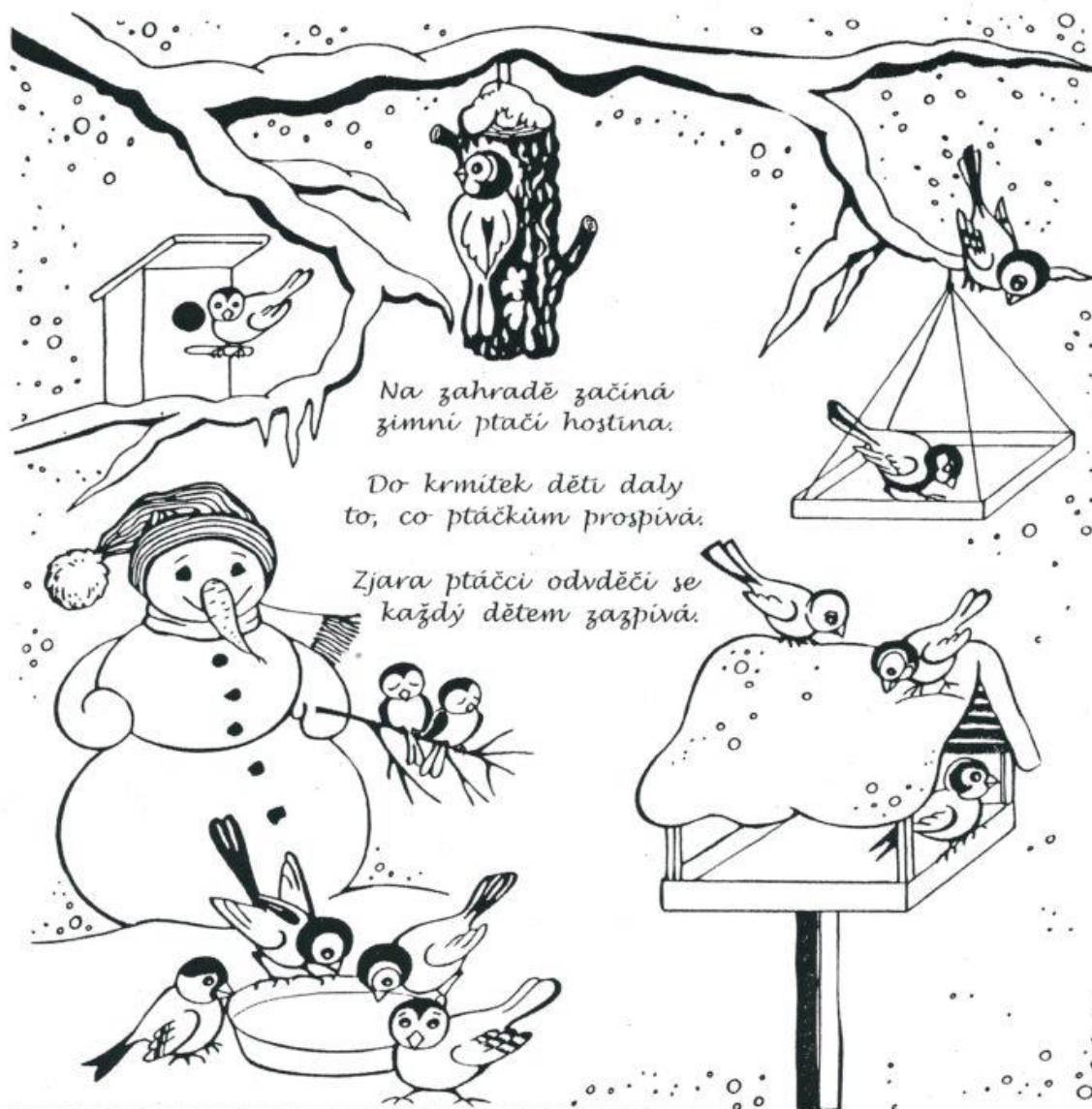

Pracovní list číslo 33

Vymaluj si různými barvami šipky, každá ukazuje jiným směrem. Hledej a určuj, jakým směrem letí který ptáček nebo letadlo. Podle barvy šipky vymaluj i stejné letícího ptáčka nebo letadlo.

PTAČÍ HOSTINA

Na zahradě začíná zimní ptačí hostina.

Do krmítek děti daly to, co ptáčkům prospívá.

Zjara ptáčci odvděčí se každý dětem zazpívá.

ROZUMOVÁ VÝCHOVA: Počet 1 až 4. Pojmy více, méně, stejně.

ETICKÁ VÝCHOVA: Péče člověka o ptáčky.

Sníh v zimě ptáčkům přikryje potravu a proto jim lidé pomáhají stavěním krmítek. Víš, co můžeš do krmítka nasypat? Ptáčkům dokresli zrníčka do krmítek i do mísky. Potom zkus spočítat, kolik ptáčků sedí sněhulákoví na proutku, kolik jich je na stojícím krmítku, kolik jich je na stromě a kolik u mísky. Počet vyznač do prázdných okének. Popros rodiče, aby ti pomohli zhotovit krmítko pro ptáčky. Obrázek si vybarví.

ROZUMOVÁ VÝCHOVA

⇒ RV: Poznání straky a kosa a vrány

- nejprve zkusíme bez vizuální opory a až poté srovnáváme dle obr.
- kos – žlutý nos, celý černý
- straka – tmavý zobák, černá, břicho bílé
- vrána – celá černá, silný zobák

⇒ RV: Pozorování ptačích stop ve sněhu

- ptáci obvykle netráví moc času na zemi, výjimku tvoří zimní období, kdy jsou ptačí stopy ve sněhu zřetelně znát
- ptačí stopu lehce rozeznáme, tvoří ji čtyři prsty, kdy jeden prst směřuje dozadu a zbylé tři dopředu
- sledujeme z ptačích stop, jak se pták po zemi pohyboval
- poskakující ptáci zanechávají dvě stopy vedle sebe, kráčející kladou nohy jednu vedle druhé

⇒ RV: Ukázka a popis ptačího pírka

- z brku, který tkví v kůži, vychází osten, ze kterého vybíhají větve s paprsky tvořící tzv. prapor
- paprsky sousedních větví se překrývají a v místech křížení se vzájemně propojují háčky, vzniká tak pevná hustá „sít“
- peří se časem opotřebí, neplní už svou funkci, ptáci proto peří pravidelně obměňují tzv. pelicháním
- pelichání probíhá postupně, aby ptáci neztratili schopnost letu
- dlouhé letky (na ocase i křídlech) slouží k letu, ostatní část těla je pokryto malými peříčky chránící před promočením a profouknutím
- spodní prachové peří chrání ptáky před chladem
- K čemu slouží pera ptákům? (teplo, sucho, let)
- K čemu slouží člověku? (ke psaní, plnění polštářů a peřin, indiánské čelenky)

⇒ RV: Pozorování barevných per od různých ptáků

- bažant, sojka, páv, havran apod., všimněme si, že je velmi lehké, což usnadňuje ptákům udržet se ve vzduchu

⇒ RV: Prohlížení: Ptačí hnízda

- K čemu potřebují ptáci hnízda? Kde v přírodě je staví? Jak vypadají?
- hnízdo je místem zrodu nového života ptáků
- v knížce si prohlédneme vzhled různých ptačích hnízd (Jana Modrá, Malý průvodce naším běžným ptactvem I-II)
- každý druh má vzhledově jiné hnízdo lišící se použitým materiálem i místem jeho umístění
- vycházka do přírody, kde se snažíme objevit některá z ptačích hnízd např. vlaštovek, jiříček, čápů apod.

⇒ RV: Diskuse: Krmení ptáčků

– Jak v zimě přilákáme tyto ptáčky na naši zahradu?

– **Co jim dáváme do krmítka?** (semena slunečnic, máku, ovsa; vlašské ořechy, jablka, plody jeřabin)

– **Proč?** (přikrmování, zachrání to mnoho malých životů)

⇒ RV: Porovnání velikosti vajec

– křepelčí, slepičí, husí, pštrosí + ukázka na fotografiích vajíček našich ptáků, které se liší především v barevnosti

– uvědomění si, že každý pták snáší různě velká i zbarvená vajíčka

– Co se skrývá uvnitř? (bílek, žloutek) A co kdyby vajíčko zahřívala nějaká ptačí maminka? Co by z bílku a žloutku vzniklo? Přece ptačí miminko.

– *pozn:* Jak se kuřátko ve vajíčku vyvíjí lze shlédnout na youtube.

[Kuřátko =\) - YouTube](#)

⇒ Cvičení na téma ptáci

- využíváme především představivost
- jsme malí ptáčci v hnízdečku, co mají hlad = dřep, pípáme, otvíráme pusinky a zavíráme
- malí ptáčci = kmitáme křídly (prsty na ramena), rosteme-roztahujeme křídla
- vrabčák = skáče a pohyb doprovázíme čím – čarára, skoky do rytmu
- sýkorka = kroky na místě
- čáp = stoj na jedné noze

⇒ Dechové cvičení: Foukání do peříčka

- foukání do malých peříček, pozorování pohybu ve vzduchu

SMYSLOVÉ

⇒ SH: Co do hnízda nepatří (kimova hra)

- na nakresleném velkém papírovém hnízdě (stačí nakreslený kruh) jsou kromě vajíček, klacíků, slámy atd. položeny další cizorodé předměty
- děti chvíli hnízdo pozorují, poté ho učitelka zakryje látkou a děti jmenují věci, které do hnízda nepatřily

⇒ Hmatový chodník: Zkoumání povrchu nohama

- ptáčci nenosí boty jako my lidé, všude kde chodí, skáčou, vnímají povrch bosýma nohama. Jaké to je?
- v krabicích/plastových miskách jsou připravené různé materiály – písek, jehličí, kamínky, mech, šišky, studená/teplá voda atd.
- děti postupně zkouší projít vším, přitom sdělují své pocity

⇒ SH: Vytleskávání názvů ptáčků

- vzpomínáme, o jakých ptáčcích jsme si celý týden povídali
- názvy ptáčků společně vytleskáváme

DIDAKTICKÉ

⇒ DH: Všechno lítá, co peří má

Všechno lítá, co peří má! Myš lítá.

Všechno lítá, co peří má! Motýl lítá.

Všechno lítá, co peří má! Stůl lítá.

Všechno lítá, co peří má! Vrtulník lítá.

- učitelka/rodič stále zvedá ruce do vzduchu nezávisle na tom, jestli daný předmět nebo zvíře skutečně lítá
- hráči musí dávat pozor: kdy zvednou ruce a daný předmět létat neumí, vypadávají ze hry

⇒ **DH: Sejdeme se u...**

- *pomůcky*: ptáci z papíru/na obrázku (kos, sýkorka, vrabec, datel)
- ptáky rozmístíme po herně
- učitelka/rodič dává pokyny: *“Sejdeme se u ptáka se žlutým bříškem, s červenou čepičkou, u vrabce...”* – děti se vždy postaví okolo daného ptáka

⇒ **DH: Hladoví ptáčci**

- **právě se naše holátka vylíhla z vajíčka a jsou velmi hladová**
- **učitelka ukazuje obrázky různých druhů jídla** (*semínka, jeřabiny, hmyz, larvy, semena, oříšky, mák, ovesné vločky, syrové maso, myši, žaludy, jablko/ cukroví, dort, uzené, pečivo, sůl, smažený řízek, těstoviny, neuvařená rýže, kokos, zbytky, buráky, plesnivý sýr, buchta*)
- *pokud ptáci (=děti) potravu jí (bez ohledu na druh), otvírají dokořán zobáčky = ústa, aby jim maminka mohla potravu dát*
- *pokud nejí, hlasitě pípají, protože mají hlad*

⇒ **DH: Ptáci u krmítka**

- *pomůcky*: plastová víčka, barevné kruhy, kolíčky- do prostoru položíme vedle sebe 4 kruhy – na zem vysypeme PET víčka
- děti se promění v ptáčky (kolíčky = zobáček)- každý druh ptáčka jí něco jiného = třídění zrní (víček) do barevných krmítek (kruhů) pomocí zobáčku- rozvoj jemné motoriky, procvičování barev

⇒ **DH: Hledej moje hnízdo**

- **učitelka/rodič rozloží na zem obrázky ptáků- ukáže dětem obrázek ptačího hnízda i s vajíčky a popisuje ptáka, kterému hnízdo patří- přiřazení ptáka k hnízdu**

⇒ **DH: Vylíhnutí ptáčků (počty)**

- **rozbití skořápky je pro malé ptáče těžká práce, musí skořápku rozbít zevnitř a občas si musí i chvíli odpočinout**
- učitelka **ťuká na dřívka**
- **kolikrát děti uslyší ťuknutí, tolik ukážou prstů**

Pro skupinu dětí:

⇒ DH: Krmení ptačích mláďat

- ptačí rodiče musí krmit mláďata celý den, odpočinou si až v noci
- děti se rozdělí do skupin po cca 5 dětech, ti si sednou na koberci k sobě = hnízdo
- učitelka určí druh ptáků v hnízdě
- orli budou hledat ČERVENÁ kolečka (hraboše)
- čápi ZELENÁ kolečka (žáby)
- sýkorky ŽLUTÁ kolečka (housesky)
- vlaštovky ČERNÁ kolečka (mouchy)
- volavky MODRÁ kolečka (ryby)
- učitelka pustí hudbu – děti po jednom vylétají z hnízd a hledají po třídě ukrytá barevná kolečka (každý pouze jedno) a odnáší je do hnízda
- děti se střídají, když přilétne 1 pták, vyletí hledat potravu jiný pták z hnízda
- jakmile hudba přestane hrát (noc), všechny děti si lehnou a relaxují

⇒ DH: Polož ptačí hnízdo

- ptáci staví hnízda na různých místech – jestřábi na vysokých stromech, sýkorky v dutinách stromů, kachny na zemi
- děti ukládají hnízda, které vyrobily, podle pokynů učitelky – pod stůl, na skříňku, vedle stolu, nad židli...

⇒ DH: Stěhovaví a stálí ptáci

- *pomůcky*: obrázky stěhovavých i stálých ptáků, obrázek Afriky, krmítka, letního a zimního sluníčka lišící se délkou paprsků
- učitelka rozmístí na koberec obrázky ptáků (mohou se opakovat, ale každé dítě musí mít 1 obrázek ptáka, tímto ptákem se stává
- učitelka umístí na jednu stranu třídy obrázek krmítka, na druhou stranu obrázek Afriky
- když učitelka ukáže obrázek **letního** slunce, všichni ptáci létají (jsou u nás)
- když učitelka ukáže obrázek **zimního** slunce, stěhovaví ptáci se shromáždí u obrázku Afriky a přezimující u krmítka
- lze přidat **jarní** (všichni běhají po třídě) a **podzimní** slunce (přezimující běhají po třídě, stěhovavý krouží kolem Afriky)

MANIPULAČNÍ

⇒ Manipulační hra: Nakrm ptáčka

- *pomůcky*: papírová rulička, čtvrtka, pinzeta, vlna
- *příprava*: nakreslíme si hlavu ptáčka, otvor na zobáček vystříhneme, ptáčka přilepíme na poloviční ruličku tak, aby otvor zobáčku byl v otvoru ruličky, z vlny nastříháme 5 cm kousky
- děti pinzetou nabírají vlnu (červíky) a přenášejí je do zobáčku ptáčka

⇒ Manipulační hra : Zobání (třídění, přebírání)

- **do mísy nasypeme větší těstoviny, hrách, fazole**
- **připravíme menší mističky, do kterých budou děti "zrníčka" třídit**

⇒ Manipulační hra : Zobání z krmítka (soutěž)

- soutěžíme u stolečku po trojicích – před každým dítětem je mistička a v ní hrách (semínka slunečnice, proso, vlašské ořechy)
- každé dítě dostane zobáček (= kolíček) a jeho úkolem je co nejrychleji vyzobat své krmítko